

Nieuwsbrief september 2021

Beste VBBM-leden en geïnteresseerden,

De eerste bestuursvergadering na de "vakantie" is weer achter de rug, ik hoop dat jullie de mest op het grasland hebben gekregen voordat het kalenderjaar voor de drijfmest weer was afgesloten.

De discussie deze vergaderavond ging over de richting die de VBBM op zou moeten gaan, de opmerking dat de VBBM te weinig naar buiten treedt, de sobere aantallen getuigschriften en het achterna bellen van leden die hun contributie nog niet betaald hebben (het kost bestuursleden nl veel tijd om iedereen hierover te bellen.) Zoals eerder al aangegeven wordt er door onze penningmeester gewerkt aan een systeem van automatische betaling, nadere info volgt.

De opkomsten van verschillende regiobijeenkomsten viel tegen, waardoor 2 van de 3 bijeenkomsten door te weinig animo niet doorgingen.

Ik wil een oproep doen aan jullie allen om actief mee te doen en het gedachtegoed van de VBBM uit te dragen, input te geven aan het bestuur, je gegevens voor het getuigschrift te delen, de voor jullie georganiseerde bijeenkomsten te bezoeken.

Opmerking over het getuigschrift: enerzijds hebben we met het getuigschrift voer om van elkaar te leren, anderzijds kunnen we dit systeem uitventen en gebruiken om bij de politiek een poot aan de grond te krijgen en een nieuwe ontheffing te bedingen.

We mogen écht achter ons systeem van de bodem voeden met onschadelijke rijpe mest gaan staan.

Hebben jullie weleens gekeken naar de vernieuwde website?

Ook interessant om te lezen (zie onder agenda):

- **Bedrijfsreportage** kruidenrijk grasland bij Sierd en Henk Hornstra.

- **Caroline van der Plas** bij Erik Valk: plak de link in je browser:

<https://www.facebook.com/BoerBurgerBeweging/videos/366470308200378/>

Wat Erik met name onder de aandacht heeft gebracht is:

- de kalender landbouw die tegen de natuur in data voorschrijft
- het belang van de kwaliteit van drijfmest
- bodemleven voeden wordt ipv de plant

- **2 artikelen van Anton Nigten** over plantvoeding op de website devbbm.nl.

Ook zal Anton aanwezig zijn op de beide geplande bijeenkomsten, zie hieronder.

Namens de bestuursleden,
Jon Bergeman

Agenda:

Dinsdag 16 november **najaars-ledenvergadering** in de Hoeksteen in Swifterbant.

Dinsdag 26 oktober **Regiobijeenkomst Aldeboarn** bij fam Dijkstra Fjurlansweg 2, 8495 NP Aldeboarn, aanvang 13.30 uur, met medewerking van Anton Nigten

OPGAVE: contact@devbbm.nl

Donderdag 4 november **Regiobijeenkomst Oudewater**, bij fam Graveland, Hoge brug 29, 3421 TE Oudewater, met medewerking van Anton Nigten

OPGAVE: contact@devbbm.nl

Anton Nigten: Hierbij de belangrijkste inzichten op basis van mijn stikstofonderzoek van de laatste jaren en van de ammoniakstudie van Peter Vanhoof en mij:

1. Het voer voor de koeien mag niet te stikstofrijk zijn. En met name mag er niet te veel nitraat en ammonium in zitten, zoals in jong voorjaarsgras op koude dagen. Als het ureumgetal in de melk te hoog is, dan weet je dat je te veel stikstof hebt gevoerd. Het ureumgetal moet 10 of lager zijn. Dan blijven de koeien ook gezond. En hoe hoger het ureumgetal, hoe slechter het met de koeien gaat. Het risico op mastitis en klauwproblemen neemt navenant toe. En de lever en nieren worden overbelast.
2. Ammonium en nitraat in het gras wordt alleen goed omgezet in echt eiwit als de gewassen niet alleen met kalium maar ook met zout worden bemest. In Engelse studies ging het om 175 kg zout/jaar. Kalium zit er meer dan genoeg in de mest. Zeezout is beter dan landbouwzout. En bladbemesting met zeezout is veiliger dan bodembemesting.
3. Als er veel ammonium en nitraat in het gras zit, dan heeft de koe extra magnesium en sporenelementen nodig om deze stikstofverbindingen om te zetten in bacterieel eiwit. Anders gaan de rottingsbacteriën overheersen, en wordt de koe overbelast met slechte stikstof en zwavel.
4. Bij gebrek aan goede bacteriën die de slechte stikstof om kunnen zetten in bacterieel eiwit gaat de koe het te veel aan ammonium en nitraat afvoeren via de melk, de poep en de urine. Of via de huid en de ademhaling. Als dat onvoldoende soelaas biedt, slaat de koe het teveel op als uraat tussen de klauwen (klauwontsteking) of als ureum of nitraat in de melk, of als ammonium in het bloed en eiwitophoping tussen de cellen in het bindweefsel. Ook veel koolstof gaat dan verloren: als methaan, of als waterstofcyanide. En er ontstaat waterstofsulfide (zeer giftig) en fosfine (ook zeer giftig);
5. Alle planten kunnen luchtstikstof binden. Maar als je bemest met ammoniummeststoffen of nitraat dan stopt deze vorm van stikstofbinding.

Toevoeging van aarde of van slootbagger stopt de emissies van nutriënten uit de mest (stikstof; zwavel; koolstof fosfor etc). Deze methode is door boeren ontwikkeld en werd vroeger veel toegepast. Nu nog maar op enkele bedrijven.

Kruidenrijk graslandbeheer in Overijssel

Het bedrijf

Tussen Kallenkote en Eesveen in het voormalige overstromgebied van de Steenwijker Aa ligt ruilverkavelingsboerderij "de Wulpenhoeve" van de familie Hornstra. Met 95 koeien, waarvan 60 voorjaarskalvend, de rest in april en mei en een paar in de zomer. Hier boeren Sierd en zoon Henk op 62 hectare grond.

De koeien

In de wei tegenover het huis loopt een mooie koppel koeien. Ze kenmerken zich door hun diepe, ruime middenhand, aflopende kruizen en glanzend/fijn haarkleed. Er wordt gebruik gemaakt van Triple aAa met oorspronkelijk HF koeien x Brown Swiss x Jersey. Sierd Hornstra is trots op de leeftijd van zijn koeien: vijf jaar en acht maanden.

"Ik had vroeger mooie koeien" vertelt Sierd "en er werd aan mij gevraagd om mee te doen aan een keuring. Ik werd die dag reservekampioen. Deze koe hebben we veel eerder af moeten voeren dan de bedoeling was. Mijn neef is met een koe naar de NRM geweest en hoog geëindigd, maar weer thuis werd deze koe heel kort na erna door de bliksem getroffen. Volgens mij gaat het dan ook niet om de individuele koe maar om het koppel als geheel".

Ecologie=economie

Weidevogels zijn voor het bedrijf belangrijk, de bedrijfsvoering zorgt ervoor dat de weidevogels blijven. "Het is misschien wonderlijk maar wij verdienen goed, economie en ecologie gaan hand in hand. Dat wil niet zeggen dat je maar wat moet doen en nergens op hoeft te letten, de rekeningen moeten wel betaald worden."

Een aantal dagen geleden is er 35 mm regen gevallen, de zode sopt onder onze voeten, maar de koeien trappen er niet doorheen. Nog niet alle percelen zijn ingezaaid met kruidenrijk grasland, zo ook niet het perceel waar de koeien nu op lopen. Het streven is om al het land op den duur in te zaaien met een kruidenrijkmengsel. Met de ruilverkaveling is het land gediep-ploegd en daardoor heet het nu dalgrond. De venige bovenlaag werd daarmee opzijgeschoven en daar vanuit de ondergrond zand tegenaan geploegd. Deze banen die door het diepploegen gevormd zijn, zijn nog steeds in het weiland terug te zien.

Sierd maait het gras met een messenbalk achterop een 60 pk trekker. Op deze manier wordt er op simpele en goedkope wijze gemaaid. Geen stress in het gras, geen gerafelde rand aan het blad maar een mooi recht snijvlak. De ridderzuring bestrijdt Sierd ook met deze messenbalk. Er kunnen sloffen onder waardoor de ridderzuring op hoogte kunnen worden afgemaaid.

De keuze om met minder pk's te maaien heeft te maken met gedachten die Siert heeft over kosten en kostenontwikkeling, maar ook zijn visie op energie gebruik. De koffie

Kruidenrijk en blijvend effect

We lopen naar het kruidenrijke grasland achter de boerderij. Sierd wordt enthousiast van het perceel dat op 31 augustus verleden jaar is ingezaaid. De diversiteit, de kracht die in het perceel zit en het gemak waarmee het groeit maken Sierd een gelukkige boer. De herfst was vorig jaar zacht en het perceel kon daardoor nog 2 x geweid worden. Het perceel bevat een divers palet aan kruiden, waaronder cichorei, duizendblad, klavers en smalle weegbree.

Het perceel dat acht jaar geleden is ingezaaid met een kruidenrijkmengsel bleef voornamelijk kropaar over, de rest is nagenoeg verdwenen. Is dat erg?

“Dit perceel heeft ons door de droogte heen geholpen” zegt Sierd “ook in de droogste perioden bleef het produceren. Het grasland heeft een boost gekregen en die houdt al acht jaar stand”.

Percelen veranderen dus nadat ze zijn ingezaaid met een kruidenrijkmengsel. En ja, na 2 à 3 jaar verdwijnen verscheidene soorten, maar het effect blijft. Alsof de eenmaal gegroeide wortels de bodem hebben opengemaakt en meer groei-diepte hebben gegeven. Hierdoor kunnen andere planten zich vestigen en ontwikkelen tot veerkrachtige, sterke en groeizame planten.

(Door: Djoeke Snellink en Walda Schenk)